

20. andragoški kolokvij
Spretnosti odraslih: premislek o stanju in izzivih
Strokovni dogodek na temo Razvoj kompetenc
29. september, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Masarykova 16, Ljubljana

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

Odrasli z nizkimi dosežki

Mag. Estera Možina
Andragoški center Slovenije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Vsebina

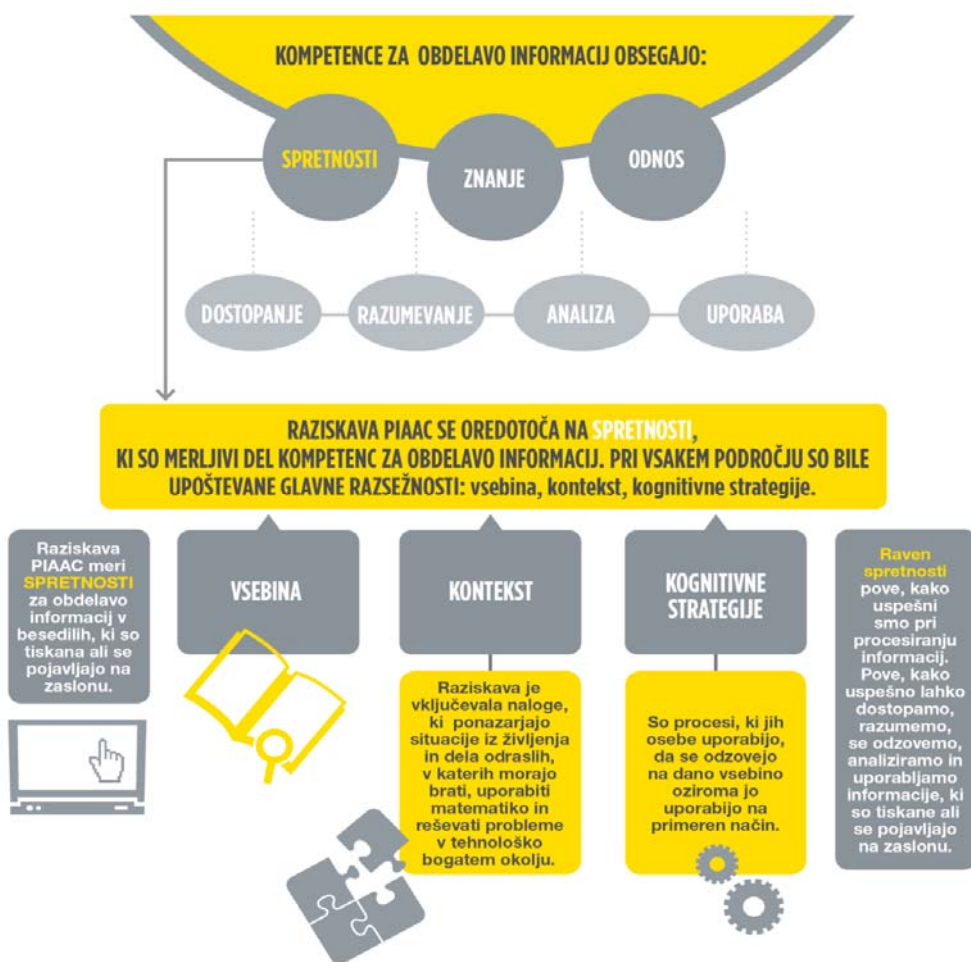
Spretnosti – kompetence
Dosežki odraslih v Sloveniji
Odrasli z nizkimi dosežki
Bralne spretnosti odraslih
Pomen rabe spretnosti
Zaključek

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

Spretnosti - kompetence

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

Spretnosti - kompetence

SPRETNOSTI -
so merljivi del
kompetence za
obdelavo
informacij

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

Na katere **SPRETNOSTI** za obdelavo informacij se osredotoča raziskava?

BESEDILNE SPRETNOSTI

Zmožnost razumeti in uporabiti informacije iz različnih besedil

KOMPONENTE BRALNIH SPRETNOSTI

Razumevanje besed, stavkov in odlomkov

MATEMATIČNE SPRETNOSTI

Zmožnost uporabiti, interpretirati in posredovati matematične informacije ter zamisli

REŠEVANJE PROBLEMOM V TEHNOLOŠKO BOGATIH OKOLJIH

Zmožnost najti, izbrati, ovrednotiti in uporabiti informacije s pomočjo računalnika za reševanje problemov

ZBIRA TUDI PODATKE O UPORABI SPRETNOSTI PRI DELU IN V VSAKODNEVNEM ŽIVLJENJU

Uporaba spretnosti za procesiranje informacij in nekaterih drugih spretnosti na primer samostojnost pri izbiri nalog, učenje pri delu, vplivanje na druge, sodelovanje z drugimi, organizacija časa, ročne spretnosti.

Dosežki odraslih v Sloveniji

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

Kako so prikazani dosežki v besedilnih in matematičnih spretnostih ?

Za vsako raven so prikazani opisniki, ki ponazorijo, kaj oseba na določeni ravni zmore. Posamezna raven obsega 50 točk. Oseba z rezultatom pri dnu razpona je naloge pravilno reševala v približno 50 %, oseba pri vrhu razpona jih je rešila večino. »Povprečen posameznik« na določeni ravni je naloge s te ravni rešil v dveh tretjinah primerov.

Dosežki so prikazani na šestih ravneh (dodan je podatek za tiste, ki niso dosegli prve ravni – pod ravnjo 1).

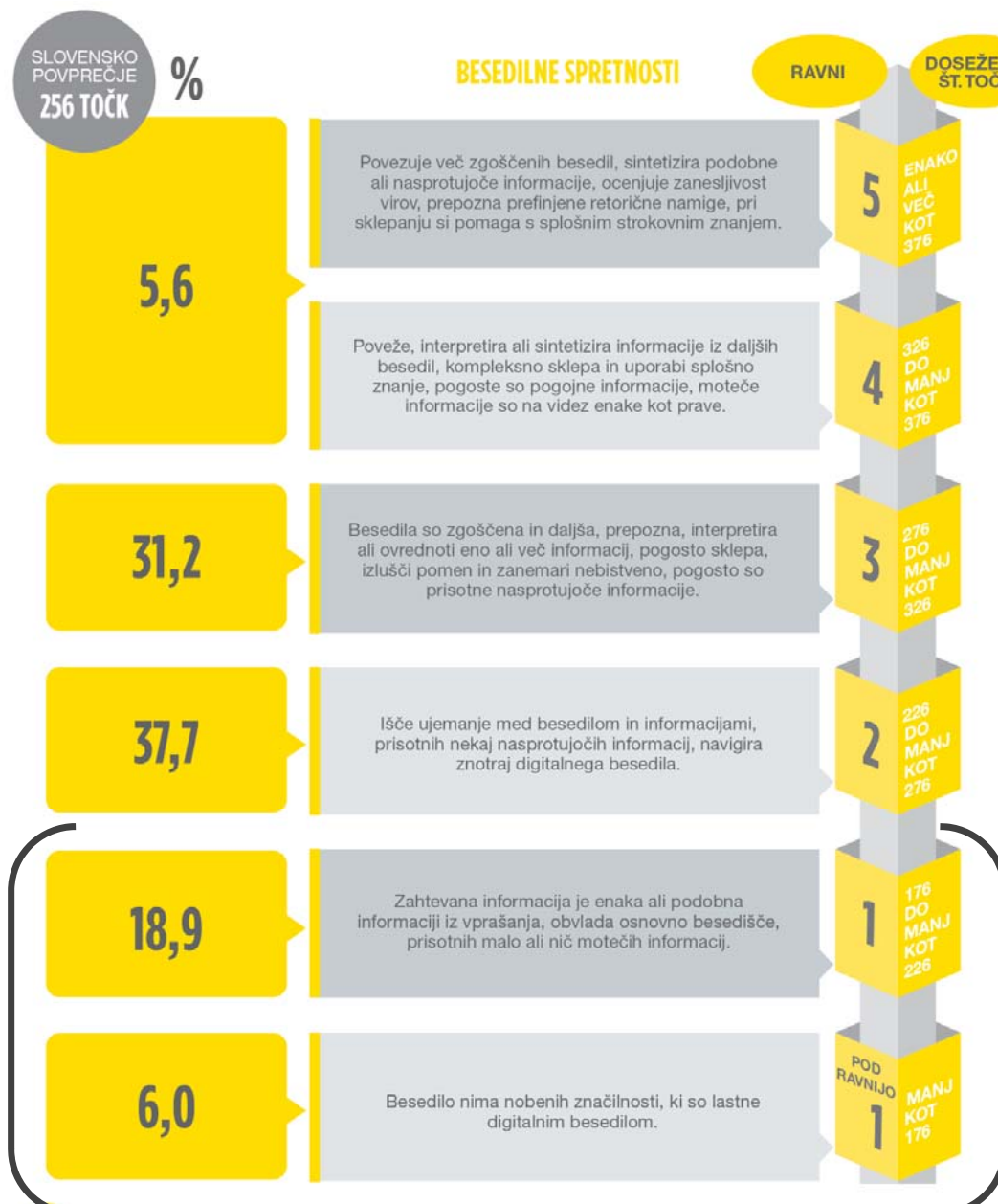
Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

BESEDILNE SPRETNOSTI 16 – 65

Povprečje točk OECD: **268**
 Slovensko povprečje točk: **256**
 (Slovensko povprečje v IALS 1998 : 233 (+ 23 točk))

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

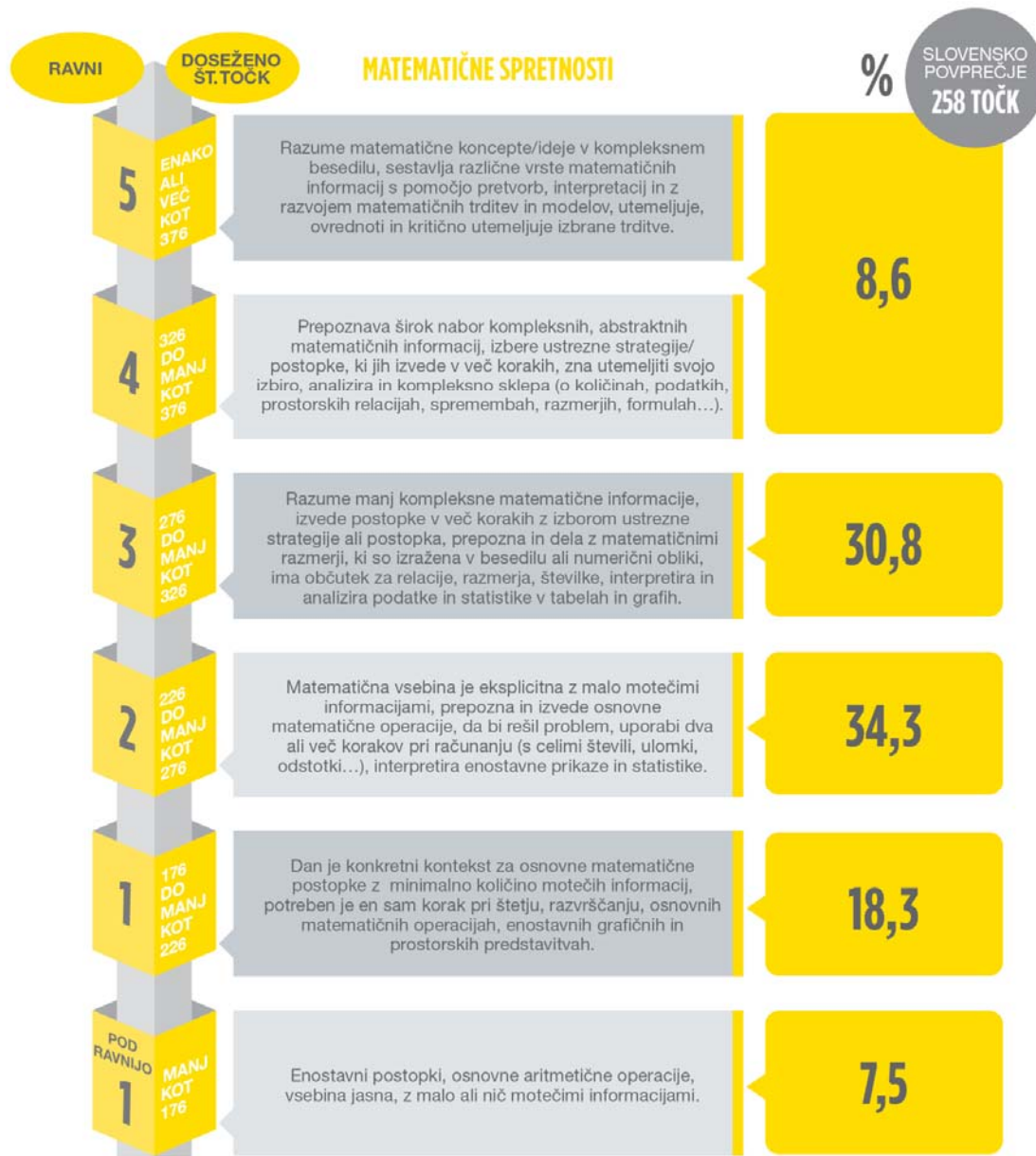
BESEDILNE SPRETNOSTI 16 – 65

Povprečje točk OECD: **268**
Slovensko povprečje točk: **256**
(Slovensko povprečje v IALS 1998 : 233 (+ 23 točk))

ODRASLI Z NIZKIMI DOSEŽKI

Povprečje OECD: **18,9 %**
Delež v Sloveniji : **24,9 %**

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

MATEMATIČNE SPRETNOSTI 16 – 65

Povprečje točk OECD: **263**
Slovensko povprečje točk: **258**

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

MATEMATIČNE SPRETNOSTI 16 – 65

Povprečje točk OECD: **263**

Slovensko povprečje točk: **258**

ODRASLI Z NIZKIMI DOSEŽKI

Povprečje OECD: 22,7 %

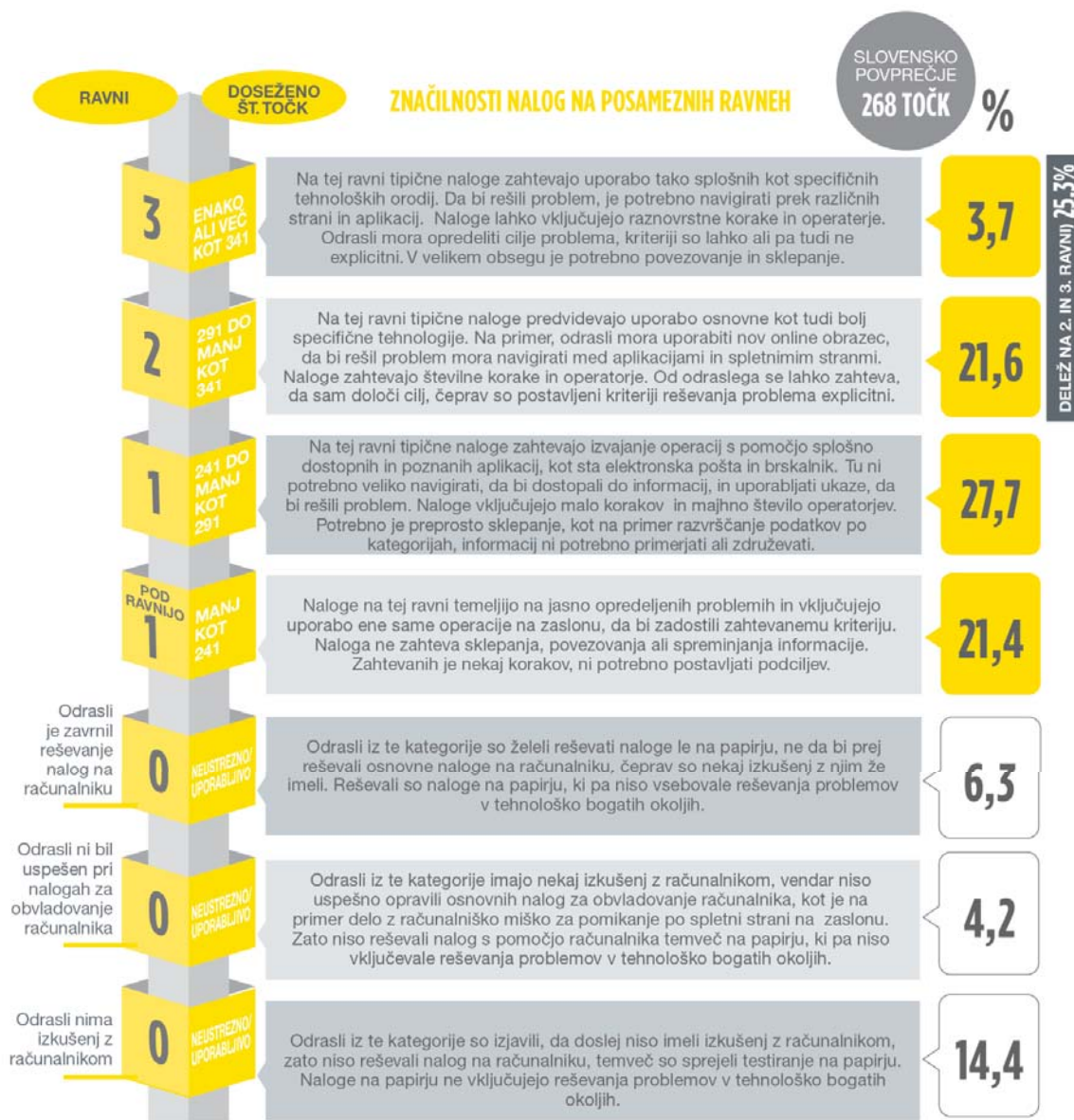
Delež v Sloveniji : 25,8 %

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

Kako so prikazani dosežki v spretnostih reševanja problemov v tehnološko bogatih okoljih?

Dosežki so prikazani na štirih ravneh (dodan je podatek za tiste, ki niso dosegli prve ravni – pod ravnjo 1). Na prikazu so dodane še tri skupine odraslih, ki testiranja za to spretnost niso opravili, saj se je lahko izvajala izključno na računalniku. Za razumevanje deležev v populaciji so te skupine zelo pomembne. To so: osebe, ki so zavrnilе reševanje nalog na računalniku, osebe, ki niso bile dovolj uspešne pri najenostavnejših nalogah na računalniku in jih je program sam usmeril na papirno verzijo, in odrasli, ki niso imeli izkušenj pri delu z računalnikom.

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

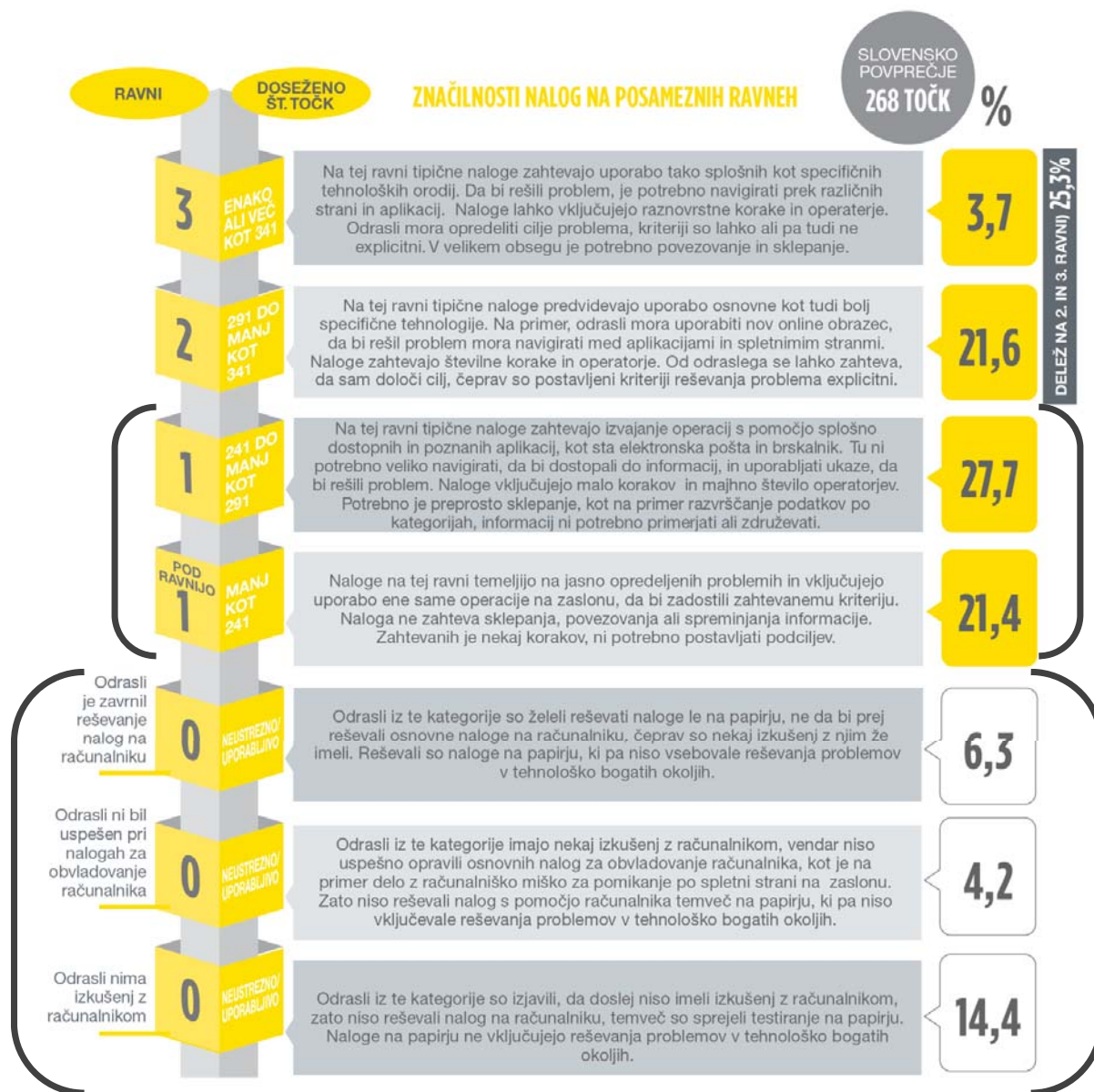

SPRETNOSTI REŠEVANJA PROBLEMOM V TBO 16 – 65

OECD delež na 3./4. ravni: **31**

Delež na 3./4. ravni v SLO: **25**

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

SPRETNOSTI REŠEVANJA PROBLEMOM V TBO

16 – 65

OECD delež na 3./4. ravni: 31

Delež na 3./4. ravni v SLO: 25

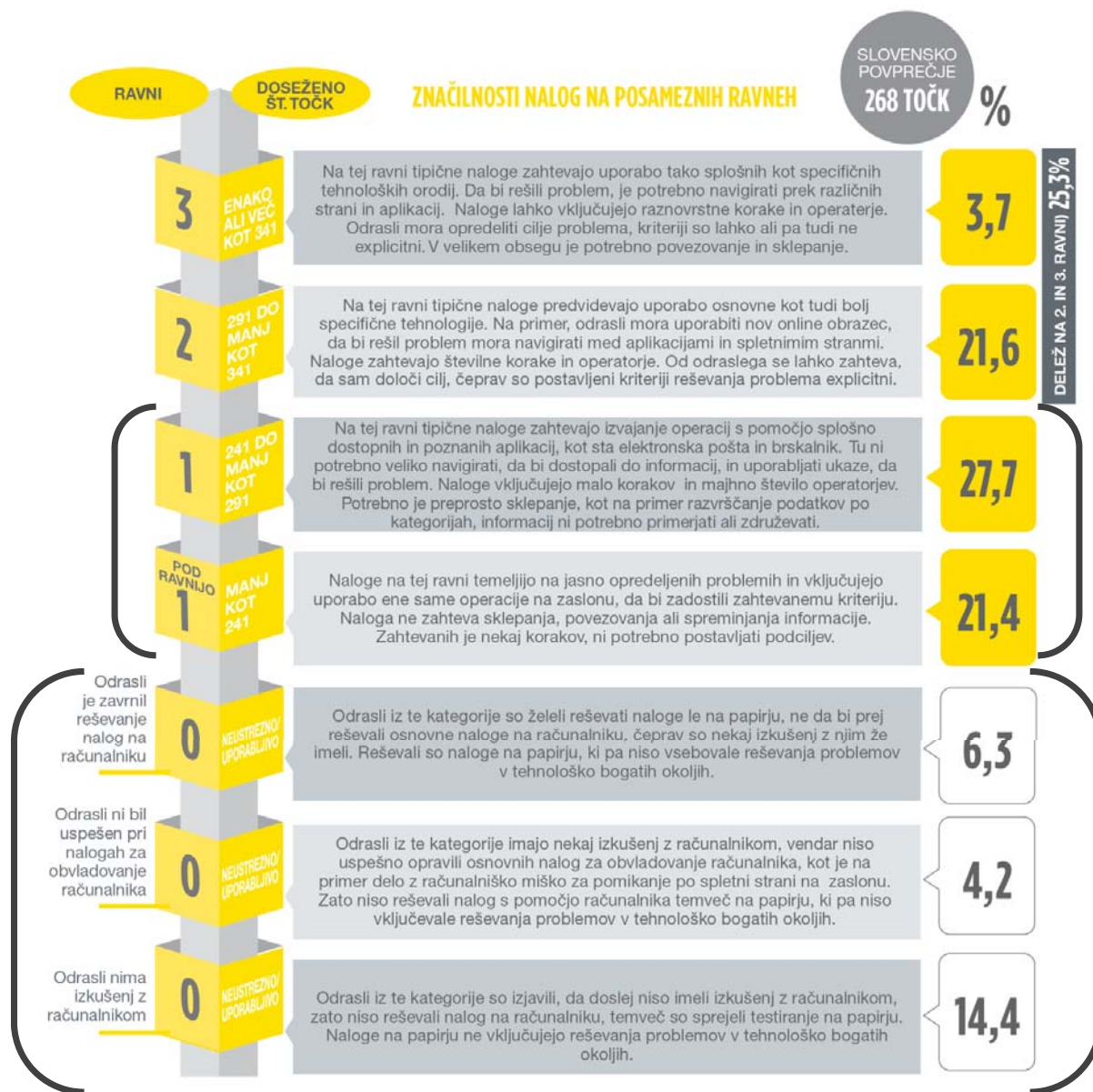
ODRASLI BREZ IZKUŠENJ Z RAČUNALNIKOM

16 - 65

Povprečje OECD: 14,6 %

Delež v Sloveniji : 18,4 %

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

SPRETNOSTI REŠEVANJA PROBLEMOM V TBO

16 – 65

OECD povp. na 2./3. ravni: 31

Delež v SLO na 2./3. ravni: 25

ODRASLI Z NIZKIMI DOSEŽKI

Povprečje OECD: 42,9 %

Delež v Sloveniji : 49,2 %

ODRASLI BREZ IZKUŠENJ Z RAČUNALNIKOM

Povprečje OECD: 14,6 %

Delež v Sloveniji : 18,4 %

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

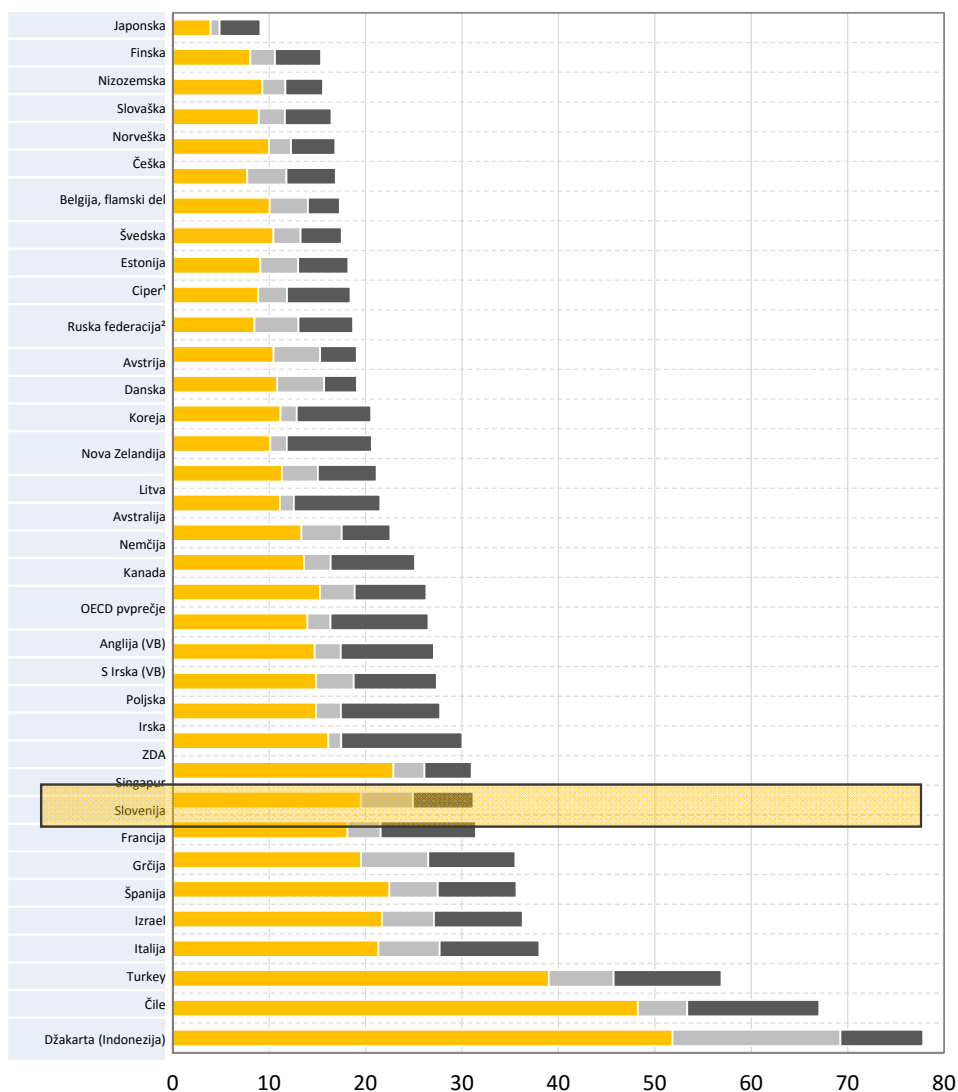
■ besedilne in matematične ■ samo besedilne ■ samo matematične

<http://pro.acs.si/ak2016>

Visoka korelacija med dosežki v
besedilnih in matematičnih
spretnostih (za SLO 0,88)

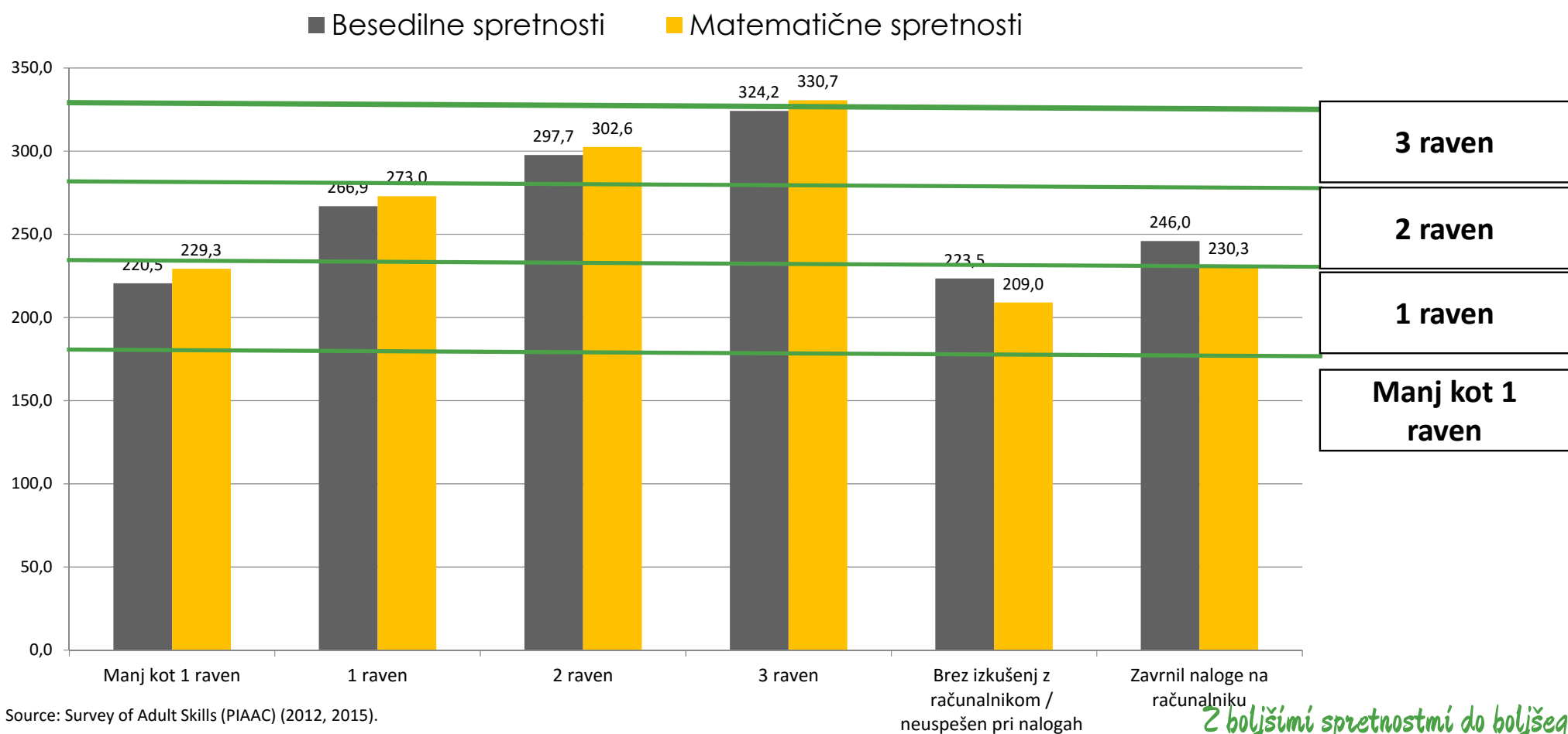
Odrasli z nizkimi dosežki v
besedilnih in/ali matematičnih
spretnostih
31% odraslih 16-65
(povprečje OECD 26,31 %)

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

Source: Survey of Adult Skills (PIAAC) (2012, 2015), Table A3.16.

Visoka korelacija med dosežki v spretnostih reševanja problemov in dosežki v besedilnih in matematičnih spretnostih, Slovenija

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

Odrasli z nizkimi dosežki

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

Kdo so torej odrasli z nizkimi dosežki v Sloveniji?

Gre torej za odrasle, ki so dosegli **1. raven in manj** v besedilnih matematičnih spretnostih in spretnostih reševanja problemov v TBO.

V študiji prikazujemo podrobneje:

- demografske in socio-ekonomske značilnosti
- bralne, besedilne in matematične prakse - povezanost teh praks z izbranimi socialnimi in ekonomskimi učinki – mednarodne primerjave
- temeljne bralne spretnosti (razumevanje besed, stavkov in odlomkov)
- vključenost v izobraževanje in usposabljanje

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

Kaj zmorejo odrasli na 1. ravni spretnosti?

BESEDILNE SPRETNOSTI

Odrasli so sposobni prebrati kratka besedila o znanih temah in najti eno točno določeno informacijo, ki je po obliki in vsebini enaka vprašanju oziroma navodilu.

MATEMATIČNE SPRETNOSTI

Odrasli opravljajo osnovne matematične postopke v konkretnih kontekstih, kjer je malo motečih informacij, potreben je en sam korak, ki vključuje štetje, razvrščanje, osnovne aritmetične operacije in razumevanje preprostih odstotkov.

SPRETNOSTI REŠEVANJA PROBLEMOM V TBO

Odrasli uporabljajo le splošno razširjene in znane tehnološke aplikacije, kot so za e-pošta in spletni brskalniki, ter reševati probleme, ki vključujejo malo korakov, preprosto sklepanje in malo ali nič navigacije med različnimi aplikacijami.

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

Zakaj?

- **Odrasli z nizkimi dosežki so skoraj zagotovo potisnjeni na rob družbe**, v kateri so znanje in zmožnosti dostopati in obdelovati informacije ključne za nastop na trgu dela in sodelovanje v družbi (Grotlüschen in drugi, 2016).

- **Skrb za pravičnost, enake možnosti in učinkovitost** na različnih področjih družbe narekuje, da je treba posebno pozornost nameniti tistim skupinam odraslih z nizkimi dosežki.

- Boljše poznavanje populacije nujno za bolj učinkovite politike, ukrepe in programe izobraževanja in usposabljanja.
- Novi vpogledi na povezanost zmožnosti tekočega branja in vsakodneвне rabe spretnosti pri odraslih.
- S pomočjo podatkov PIAAC, želimo pokazati značilnosti odraslih z nizkimi dosežki, da bi bolje razumeli njihove potrebe.

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

Socialno demografske značilnosti odrasli z nizkimi dosežki v Sloveniji

Na splošno velja, da so pogostejše kot drugi odrasli brez srednješolske izobrazbe, pripadajo starejšim starostnim kategorijam, so pogostejše brezposelni, imajo manj ugodno socialno ozadje, pogosto so priseljeni v državo v kateri so opravili testiranje.

Nova spoznanja:

- **Odrasli z nizkimi dosežki so v vseh družbenih skupinah in segmentih družbe:**
 - **Med manj in bolj izobraženimi:**
 - 40,2% jih je končalo nižjo in srednjo poklicno šolo
 - 15,9% srednjo strokovno in splošno šolo
 - 6,8% celo višjo šolo in več
 - **Med mlajšimi in starejšimi:**
 - 12,3% je starih od 16 do 19 let
 - 11,8% - 20-24 let
 - 24,4% - 45-49 let
 - 34,7% - 50-54 let
 - **Med zaposlenimi in brezposelnimi ter neaktivnimi na trgu dela:**
 - 46,6% je zaposlenih
 - 33,8% je brezposelnih....

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

Kako odrasli z nizkimi dosežki uporabljajo besedilne in matematične spretnosti?

-Raba spretnosti pri odraslih z nizkimi dosežki je bistveno nižja v primerjavi s celotno populacijo.

-Številni odrasli z nizkimi dosežki ne berejo niti pri delu niti izven njega, številni praktično nič ne pišejo ali uporabljajo matematične spretnosti.

Nova spoznanja:

V Sloveniji se potrjuje, da je pogostost rabe spretnosti pri odraslih z nizkimi dosežki, enako močan dejavnik socialnih in ekonomskih učinkov kot raven spretnosti.

- raba besedilnih in matematičnih spretnosti pri delu in izven njega je povezana z višjim dohodkom.
- pozitivno je povezana tudi z drugimi pomembnimi družbenimi učinki (družbeno zaupanje, prostovoljsko delo, politična učinkovitost in splošno zdravje).
- branje je močnejše povezano z družbenimi učinki kot pisanje, pisanje pa je spet močnejše povezano z vsemi navedenimi družbenimi učinki kot matematične

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

Katere bralne spretnosti izkazujejo odrasli?

Nova spoznanja:

Praktično vsi odrasli z nizkimi dosežki obvladujejo temeljno besedišče. Večina odraslih z nizkimi dosežki prebere in razume krajše enostavne in daljše sestavljene stavke.

Raziskava spretnosti odraslih je vključevala oceno bralnih komponent, s katero se je ugotavljajo kako dobro odrasli obvladujejo temeljna področja branja: besedišče, razumevanje stavkov in odlomkov.

• Razumevanje besed:

- manj kot 1. raven: 97,8% pravilno (6,4 s za odgovor)
- 1. raven: 98,4 % pravilno (5,2 s)
- 2. raven: 99,2% pravilno (4,3 s)

• Razumevanje stavkov:

- manj kot 1. raven: 87,6% pravilno (11,4 s)
- 1. raven: 91,5% pravilno (9,5 s)
- 2. raven: 95,1% pravilno (7,7 s)

• Razumevanje odstavkov:

- manj kot 1. raven: 87,6% pravilno (14,9 s)
- 1. raven: 93,2% pravilno (12,3 s)
- 2. raven: 96,6% pravilno (9,0 s)

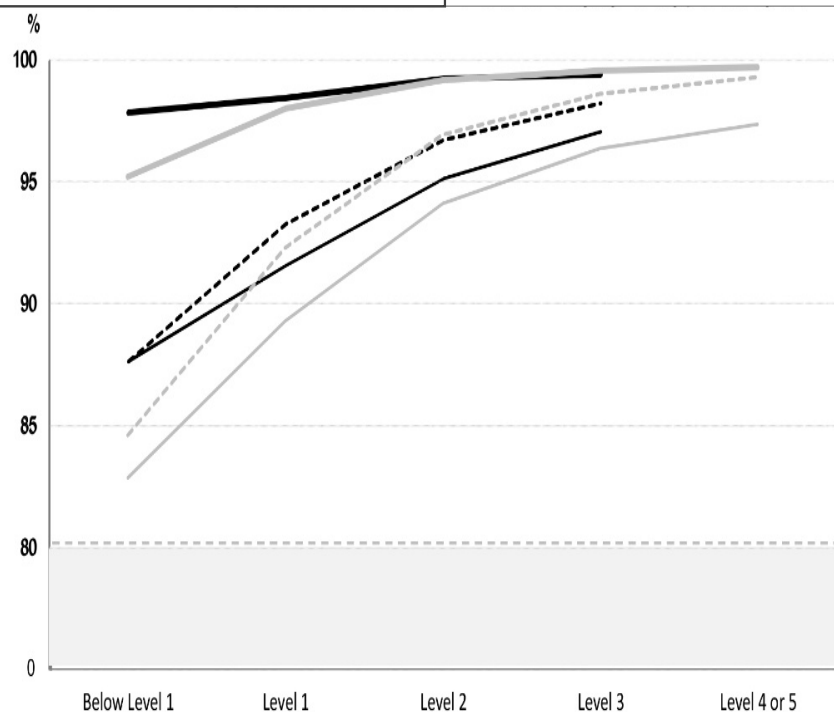
Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

Bralne spretnosti glede na reven besedilnih spretnosti

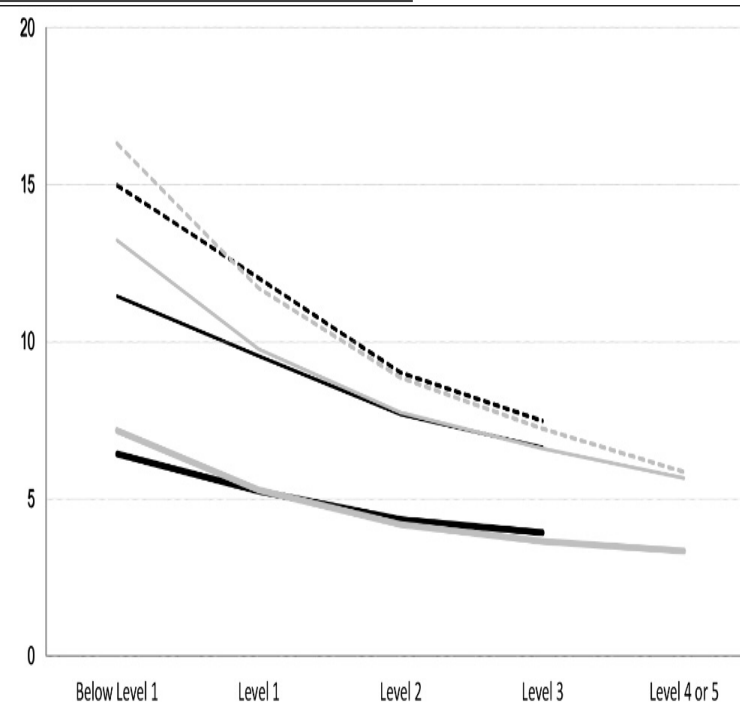
(Slovenija svetlo siva, temnejše povprečje OECD)

<http://pro.acs.si/ak2016>

Delež pravilnih odgovorov

Čas potreben za odgovor

— razumevanje besed
- - - razumevanje stavkov
— razumevanje odlomkov

Source: Survey of Adult Skills (PIAAC) (2012, 2015).

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.

Zaključek

- PIAAC potrjuje, da so odraslih z nizkimi dosežki nehomogena skupina, razkrivajo se nekatere nove ranljive skupine odraslih.
- V okviru študije se pokaže, da obvladovanje spretnosti in uporaba spretnosti skupaj generirajo ekonomske in socialne učinke, zato je zelo bistveno, da razumemo pomen obeh dimenzij.
- Poznavanje in razumevanje značilnosti in potreb teh ciljnih skupin je nujno potrebno, saj skupina odraslih z nizkimi dosežki obsega precejšen del populacije odraslih od 16 – 65 let:
 - v besedilnih in matematičnih spretnostih obsega več kot 420.000 odraslih (ocena).
 - 49,2% odraslih kaže nizke dosežke na področju reševanja problemov,
 - 18,4% odraslih je brez računalniških znanj .

Z boljšimi spretnostmi do boljšega življenja.